

Verotus ja huippuosaaajien kansainvälinen liikkuvuus

Teemu Lyytikäinen

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT)

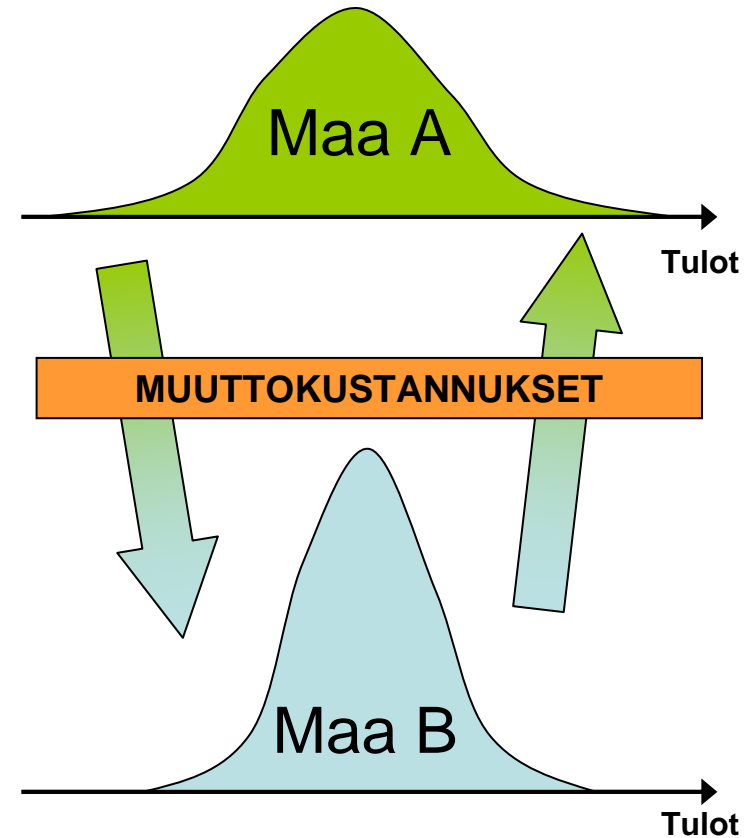
Verotuksen kehittämistyöryhmän kokous 24.2.2009

Johdanto

- Työvoiman kansainvälinen liikkuvuus on kasvanut ja korkeasti koulutetut ovat muita ryhmiä liikkuvampia
 - Miten maan tuloverojärjestelmä vaikuttaa muuttoliikkeen suuruuteen ja osaamisrakenteeseen?
 - Menettääkö Suomi osaavaa työvoimaa ulkomaille?
 - Minkälaisia veroetuuksia ulkomaisille huippuosajille on käytössä eri maissa?

Tulonjaon ja muuttoliikkeen osaamisrakenteen yhteys (Borjas, 1987)

- Epätasaisen tulonjaon maahan (A) muuttaa tasaisen tulonjaon maasta (B) suurituloisia ja hyvin koulutettuja
- Tasaisen tulonjaon maahan (B) muuttaa epätasaisen tulonjaon maan (A) matalasti koulutettuja pienituloisia

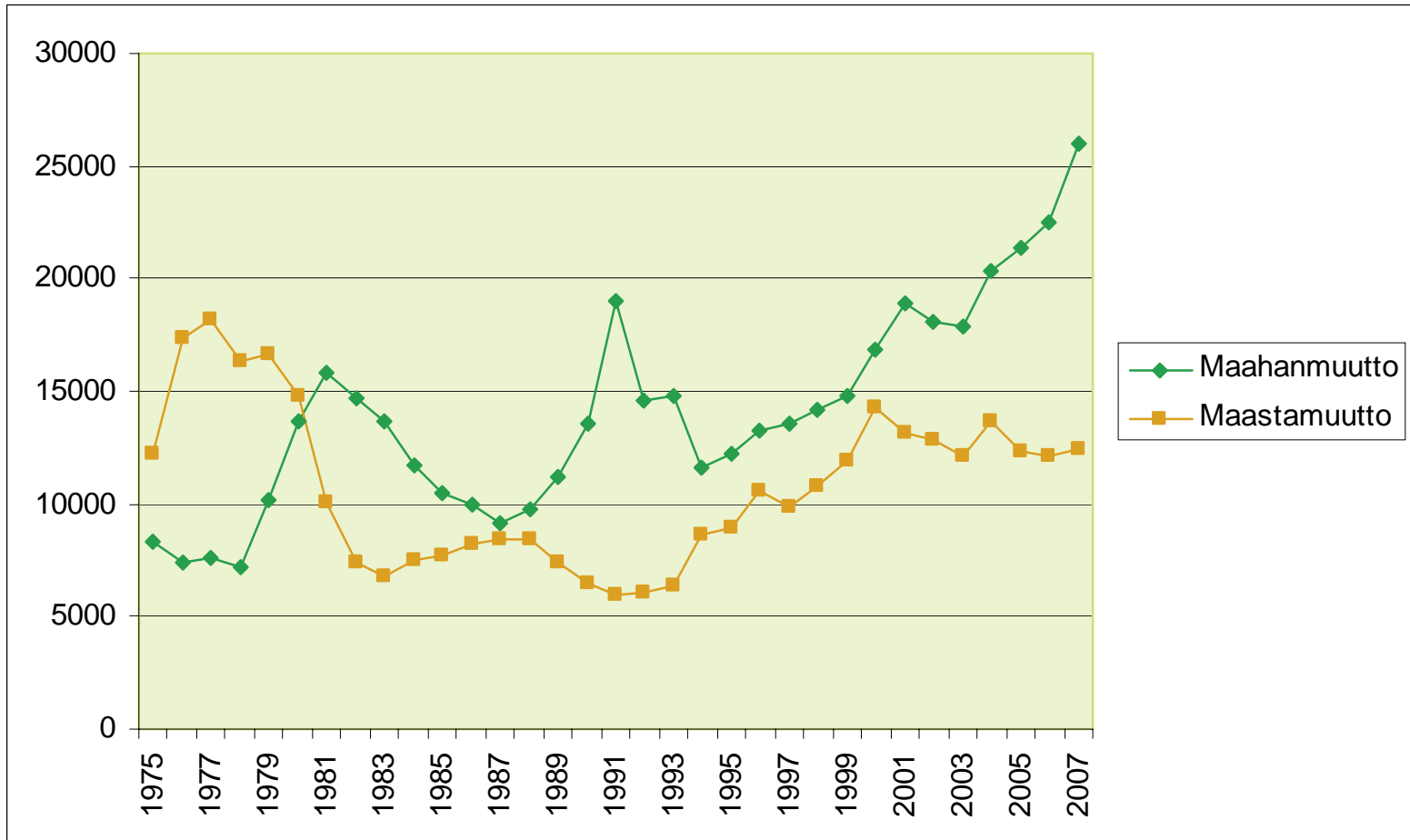
Empiirisiä tuloksia

- Empiiriset havainnot ja tutkimustulokset pääosin Borjasin (1987) hypoteesin mukaisia
 - Clark ym. (2007): maahanmuutto Yhdysvaltoihin riippuu Yhdysvaltain ja lähtömaan tuloeriarvoisuuden eroista
 - Egger & Radulescu (2008): suuri ero maiden veroprogression jyrkkyydessä lisää korkeasti koulutettujen muuttovirtaa
 - Grogger & Hanson (2008): korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien suhteellinen osuus riippuu positiivisesti erosta korkeasti koulutettujen ja matalasti koulutettujen nettopalkkojen välillä
 - Pirttilä (2004): kohdemaan matala työn verotus ei lisää suomalaisten muuttovirtaa maahan
- Tulokset verotuksen vaikutuksesta puutteellisia ja epäluotettavia

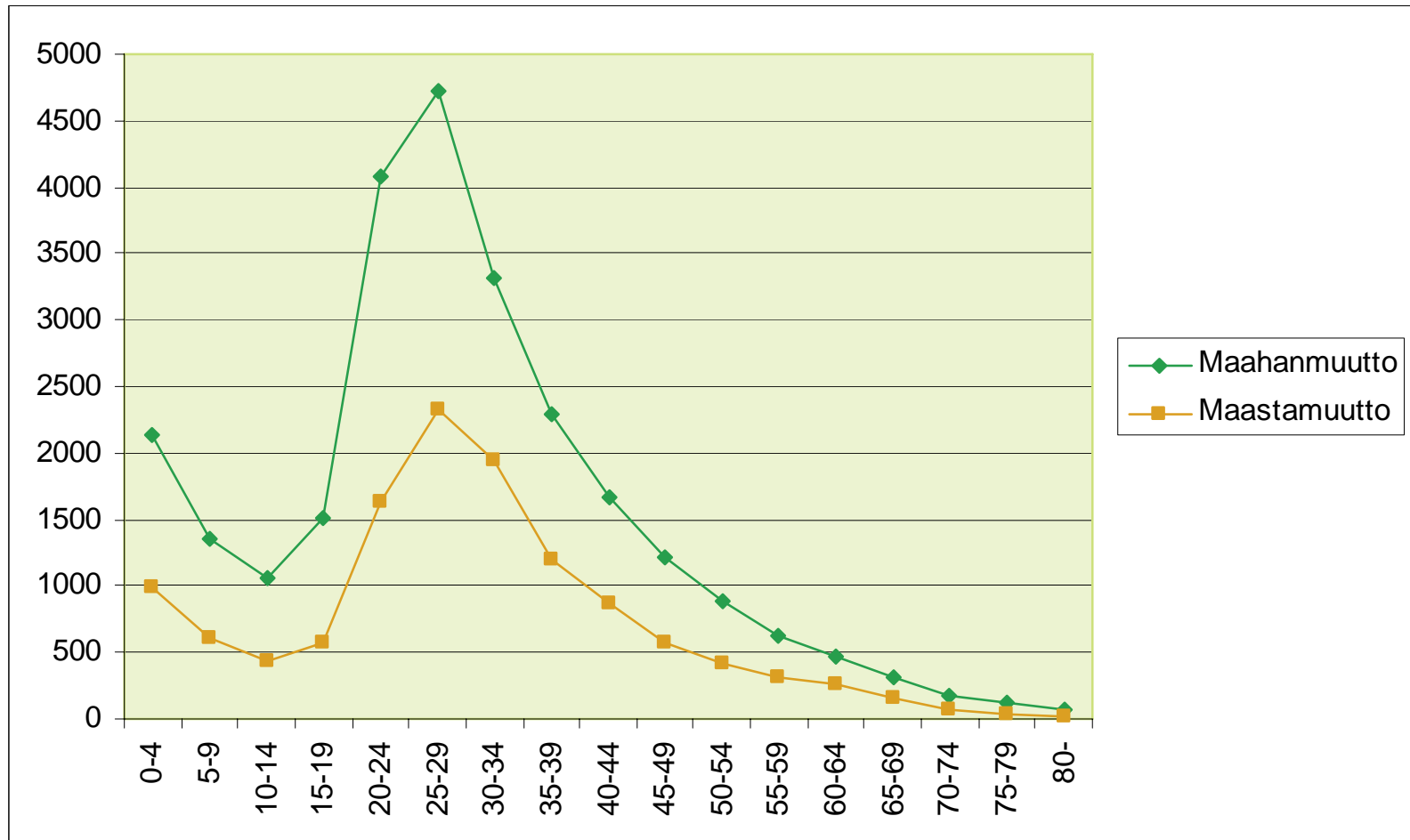
Maastamuutto ja maahanmuutto Suomessa

- Suomi on merkittävä muuttovoittaja (13 500 henkeä vuonna 2007)
 - Valtaosa muuttovoitosta koitui työikäisistä
- Tarkasteltaessa suomalaisten maastamuuttoa ja paluumuuttoa, Suomi näyttää kärsivän lievästä aivovuodosta (35 tohtoria ja 362 maisteria vuonna 2007)
 - Tilanne saattaa näyttää todellista huonommalta, sillä ulkomaisten maahanmuuttajien koulutustaso ei usein rekisteröidä (Johansson, 2008)
 - Suomeen muutetaan paljon Virosta ja Venäjältä, joissa koulutustaso on korkea
- Korkeasti koulutettujen maastamuuttoalttius on laskenut 2000-luvulla (Johansson, 2008)

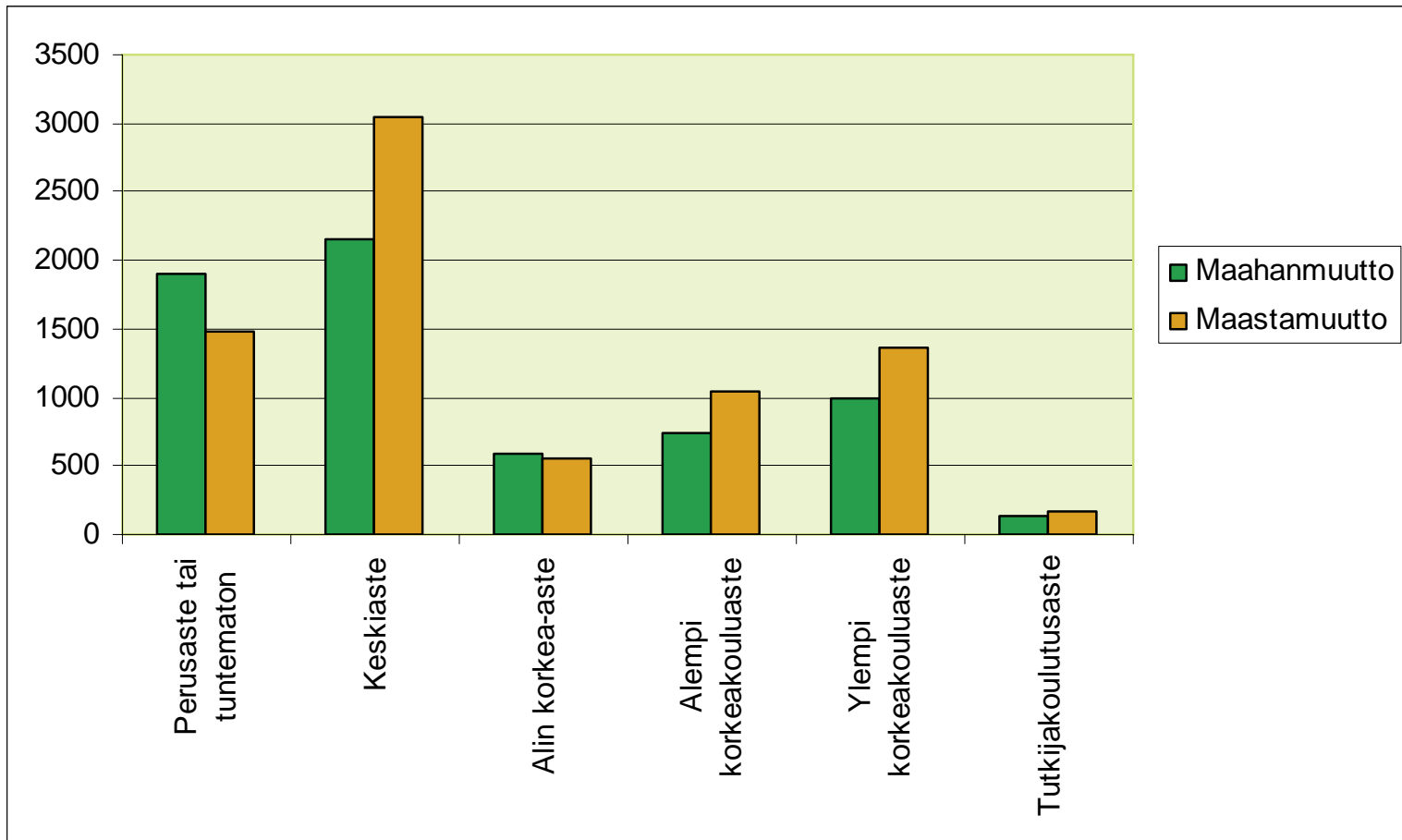
Maastamuutto ja maahanmuutto Suomessa 1975–2007 (lähde: Tilastokeskus)

Maastamuutto ja maahanmuutto ikäryhmittäin vuonna 2007 (lähde: Tilastokeskus)

Yli 15-vuotiaiden suomalaisten maastamuutto ja paluumuutto koulutustason mukaan vuonna 2007 (lähde: Tilastokeskus)

Ulkomaisten huippuosaaajien veroetuedet

- Suomeen tuleva ulkomainen ”avainhenkilö” voi anoa 35% lähdeverotusta normaalin palkkaveron sijasta
 - Sovelletaan enintään neljä vuotta (aiemmin 2 vuotta)
 - Ehdot: palkka yli 5800 €/kk tai tutkimus- tai opetustehtävissä yliopistossa
 - Vuonna 2008 sovellettiin 545 henkilöön joiden palkkasumma n. 50 milj. euroa
- Useissa OECD-maissa on vastaavia järjestelyjä
 - Ruotsi: 25 % tuloista verovapaata 3 vuotta
 - Tanska: 25 % lähdevero 3 vuotta tai 33 % lähdevero 5 vuotta

Päätelmiä

- Talousteoria ja ulkomaiset empiiriset tulokset viittaavat siihen, että tuloja voimakkaasti tasaava vero- ja tulonsiirtojärjestelmä voi johtaa aivovuotoon
 - Tuloverotus voi vaikuttaa myös osaamisintensiivisten toimintojen ja yritysten sijoittumiseen
- Suomi ei vaikuta kärsivän merkittävästä aivovuodosta
- Ulkomaisten erityisosaajien verokohtelu Suomessa näyttää kilpailukykyiseltä
 - Käyttö on ollut varsin vähäistä